

Tarik Dođić
ČUVARKUĆA

IZDAVAČ**buybook**

Radićeva 4, Sarajevo
Tel: + 387 33 550-495
Fax: + 387 33 550-496
redakcija@buybook.ba
www.buybook.ba

buybook

Turinina 7, Zagreb
Tel: + 385 98 232-813
buybook-zg@hotmail.com

ZA IZDAVAČA

Goran Samardžić
Damir Uzunović
Lada Jurković

Čuvarkuća / Tarik Đodić
Copyright © Tarik Đodić, 2016.
© Buybook, 2016.

Sva prava pridržana. Nijedan dio ove knjige ne smije se reproducirati u bilo kojem obliku bez prethodnog dopuštenja izdavača.

UREDNICI

Damir Uzunović
Melina Kamerić

LEKTURA

Amra Veladžić

DIZAJN NASLOVNICE

Aleksandra Nina Knežević

LAYOUT

Suhejb Djemali

ŠTAMPA

Dobra knjiga, Sarajevo

Tarik Dođić

ČUVARKUĆA

(lat. Sempervivum tectorum)

Sarajevo / Zagreb, 2016.

Čuvarkuća. Sempervivum.

Samo je zasadite. Najbolje je da je zasadi ženska ruka. Primi se, a sočno zeleno lišće se raširi posvuda. Ne traži ništa, samo joj nemojte uskratiti svjetlost. Vodu će sama naći.

Čuvat će vam kuću i vas u kući - od vatre, od groma, od urokljiva oka.

Liječiti vas. Liječiti dušu, vid i sluh. Čuvati ljepotu. Čuvarkuća.

Sempervivum. Na studeni i u ognju. Uvijek živa.

Kao Bosna.

Ima dana kad ne možete ni rečenicu napisati. Počnete... Prva riječ, druga, evo rečenice, a onda, kad pročitate, vidite da su riječi u toj rečenici kao dugmad pogrešno zakopčana na košulji: samo ste sa jednim pogriješili, sva su ostala, iako vašom rukom vođena, otišla u grešku. Jutros sam četiri puta kopčao dugmad na košulji.

Ima dana kada ne možete slušati ljude.

Moje su priče o dobrim ljudima. Ako ne nađem dobrotu, nemam o čemu pisati. Ne može se naći dobrota u ljudima, ako je prvo ne potražimo u sebi. Tek u sebi tražeći to nešto dobro, možete nešto naći u drugima, slušajući ljude, pa se nadati da će se ta dva „nešto“ sresti u riječima koje pišete.

A ja danas ne mogu, ne da mi se ništa tražiti, pa se nema šta sa čime sresti. Danas čujem, ali ne slušam.

Ima dana kad ne želite ustati iz kreveta. Čovjek bi platio više od svoje dnevne zarade samo da ne mora na posao. Obično ta ideja ne ode dalje od početne zamisli, ali znate da ima takvih dana. Ja bih danas platio, ali nemam kome.

Ima dana kad kao šahista analizirate partiju koju ste igrali, svaki njen potez, pa tačno znate koji je bio pogrešan. Šah je kao život: taknuto-maknuto, nema povratka. I onda vidite kako vas je greška u osmom potezu odvela u poraz, koji je došao u dvadeset drugom. Više ništa ne možete promijeniti, ali kažete sebi da nećete istu grešku ponoviti u novoj partiji, ako je bude.

Ima dana kad ne očekujete pobjedu, ni poraz, a ni remi nije opcija, jer vam se ne igra.

Meni se danas ne igra.

Ima dana za koje znate da ih trebate prespavati. Meni je danas takav dan.

— |

| —

|

— |

| —

1.

Pričao mi je moj sin kad mu je bilo sedam (njemu davno, a meni kao treptaj oka):

- Baba, u našem razredu ima jedan dječak iz Zagreba. Znaš, baba, hrvatski i bosanski, to ti je skoro isto, samo oni kažu tisuća, a mi hiljada. I na hrvatskom je tjedan, a na bosanskom mjesec.

Naučio je u međuvremenu.

Učim ga da poštuje i da zasluži poštovanje. Najbolji su drugovi.

2.

Pričao mi je rođak Mehmed, zvali su ga Pejo, Džaferov, dok je bilo *fair playa*. Pejo nije izbjegavao muško šaketanje, bez dodatnih rekvizita, i bio je dobar u tome.

- Otišao ja na igranku u *treću* čaršiju. Zakačio se ja za nekog, zakačio se on za mene:
- Haj'mo izići da to raščistimo...
- Haj'mo.

Izlazim ja, izlazi on, a za njim još četvorica, sve njegovi.

- Pa, jarane, nismo se ovako dogovorili.
- Pa, jarane, kod nas je ovako...
- Pa, jarane, udrite onda...

Nisu ga tukli. Gostujući teren, pravila i *fair play*.

3.

Pričao mi je dobri rahmetli Hamo u vrijeme kad si PTT-u morao platiti da ti dovede telefonsku liniju do kuće:

- Jedva mi, rođak, skupimo te pare da uplatimo za telefon. Žena me pošalje u Poštu. Al' znaš gdje mi je kuća, moram do Pošte proći pored *Zdravljaka*. Svratim, raja, pa po jednu... Ne potrošim ja, rođak, sve, al' okrnjim. Peti put kad smo skupili, žena otišla i uplatila.

Nikad u životu ne fali sve, nego samo malo.

4.

Pričao mi je dobri Brane Bundalo, boem, ne mogu odrediti vrijeme, o kampovanjima na Ukrini:

- Bilo nas je dvanaest, sve momci. Šator gore, malo uz brijeg, da nas voda ne odnese. Pila se ona rakija brlja iz *Detlaka*, fildžanom iz kante pa ukруг. Vatra, meza... Milina. Odjednom neko u sitne sate, u ponoć ili kasnije, predloži da siđemo tih pedeset metara do rijeke na noćno kupanje. Ali da se prije toga prebrojimo, da se neko ne izgubi. Prebrojimo se. Dvanaest. Još jednom za svaki slučaj: dvanaest nas je. Dobro, idemo sad svi dole na kupanje.

Noć svježā i mračna, vatra svijetli i grije, pa dvojica sa kraja kolone, bez mnogo priče, išaretom dogovoriše da ostanu uz piće i mezu. Ostali poskakali u vodu.

Stiže naredba: Izlazi iz vode, prebrojavanje.

Jedan, dva, tri... deset.
Fale dvojica.
Još jednom...
Deset.

Panika. Skači u vodu. Traži. Neko je otrčao do one dvojice koji su se vratili. I njih dvojica počela tražiti *dvojicu koja nedostaju*. Tare, prošlo je mnogo godina, ali ni dan-danas se ne zna koja dvojica fale.

5.

Pričao mi je dobri rahmetli Ramo, težak, Konjuhovci, Prnjavor, kad su ga iz pitomine rodnog kraja iščupali i prognali u *marsovske* pejzaže Bosanskog Petrovca:

- Cijeli život, dijete moje, preko šezdeset mi je, ja zemlju radim, ovdje ni to ne znam. A ni sjediti ne znam. Neću, a i ne mogu. Nit' je ista zemlja, nit' je isto vrijeme. Ni traktor neće kako ga ja vozim. Kako će se meni, sine, išta primiti, kad se ja ovdje primio nisam.

Gruba težačka ruka obrisa suzu. Znam da sam se bojao da oko ne povrijedi.

Vratio se Ramo i primio u našu zemlju pitomu, prnjavorsku, rahmet mu duši.

6.

Pričala mi je moja nana Aiša, Allah rahmetile, rođena Pekić, Lišanjska, u vrijeme kad bih se ja zezao na račun frtalja svoje lišanjske krvi. Bila je već skoro šezdeset godina u Prnjavoru, ali na račun svoje Lišnje i Lišanjsaca nije dala ni u šali:

- Nemoj mi, sine, Lišnju dirati. Starija je Lišnja i od Banjaluke i od Prnjavora.

Trebalo je vremena da shvatim koliko je nana u pravu.

Pogledajte karte srednjovjekovne Bosne. Nema Banje Luke, nema Prnjavora, ali ima - Župa Lišnja.

7.

Pričao mi je moj daidža Eso, Allah rahmetile, u vrijeme kad je banja *Kulaši* bila dobra za zdravlje:

- Obećao sam babi da ću ga u nedjelju ujutro voziti u Kulaše, u banju. Svratih na kafu u *Čitaonicu*, odužilo se malo, puno dobrog naroda. Oko podne uđoh u kuću.
- Hajmo, babo.

Otac odlučno odbi.

- Gdje si do sada? Ne ide se ovako kasno u Kulaše, daljina je to.
- Ali, babo, auto je to, ford, začas smo tamo.

Nije htio. Nismo otišli.

Nije moj dido Ibrahim, Allah rahmetile, kuris'o sat na konjske snage, nego na konje kulaše.